

Socialdepartement
103 33 Stockholm

Remissyttrande över betänkandet *Vissa processuella frågor på socialförsäkringsområdet (SOU 2018:5)*

Ert dnr S2018/00813/SF

Kammarrätten ställer sig bakom det övergripande syftet med utredningen och tillstyrker de förslag som den lämnat. Det är positivt att det allmänna ombudets roll stärks, att processen tydliggörs och att möjligheterna att föra rättsutvecklingen framåt ökas.

Det är även positivt att hanteringen av återbetalning stärks och kammarrätten tillstyrker att beslut om återkrav får verkställas efter laga kraft.

Kammarrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Fastställsetalan

Kammarrätten tillstyrker förslaget att det allmänna ombudet får möjlighet att föra en fastställsetalan. Det är ett viktigt verktyg som är en förutsättning för att det allmänna ombudet ska kunna utföra sitt uppdrag. Kammarrätten anser dock att det bör övervägas om genomförandet av en sådan talan kan ske på ett annat sätt.

Syftet med fastställsetalan är att få fram prejudikat. För att undvika att den enskilde hamnar i kläm i strävan att få fram prejudikat kan fastställsetalan i stället för ett helt nytt avgörande i sak, med problematik kring processram m.m., utformas så att det domstolen har att pröva är just en fastställelse av underinstansens avgörande. Domstolen kan då avslå eller bifalla det allmänna ombudets yrkande om fastställelse och kan i skälen föra resonemang om den rättsfråga som är aktuell. Ställningstagandet i målet, fastställelse eller inte, kommer då att återspeglas i avgörandet och möjliggör en fortsatt process (jfr HFD 2016 ref. 48 samt även RÅ 2001 ref. 23). Frågan bör utredas vidare.

Allmänna ombudets inträde i processen

Till skillnad från utredningen anser kammarrätten att det allmänna ombudet bör ha möjlighet att inträda senare i processen. Det är inte sällan som en prejudikatfråga utkristalliserar först under domstolsprocessen. Om kammarrätten dömt till myndighetens fördel är de förhindrade att föra frågan vidare i prejudikatsyfte och den enskilde kan välja att inte fullfölja. I syfte att stärka det allmänna ombudets möjligheter att driva prejudikat, bör därför även verktyg ges för att fånga upp rättsfrågor utan att ombudet har drivit målet från början. Frågan bör utredas vidare.

Prejudikatshiss

Utredningen har utgått från en mer generell prejudikatshiss och kammarrätten kan instämma i att hanteringen i förvaltningsdomstol skiljer sig från allmän domstol. Det övergripande syftet med utredningen är dock att främja prejudikatbildningen och att skapa effektiva verktyg för det allmänna ombudet att bedriva arbetet med detsamma. Kammarrätten anser därför att ytterligare utredning behövs i frågan om prejudikatshiss och möjligheten att införa rätt för det allmänna ombudet att yrka hissning.

Tidsfrister

Enligt remissen ska kapitel 5 och de förslag som rör tidsfrister för omprövning och överklagande undantas från yttrande. Kammarrätten anser dock att en överklagandefrist om tre veckor snarast bör införas.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättsråden Bodil Stelzer och Anders Bengtsson. Föredragande har varit föredragande juristen Katarina Birkefall.

Bodil Stelzer

Anders Bengtsson

Katarina Birkefall